CABINET

Cofnodion cyfarfod o’r Cabinet a gynhaliwyd yn Ystafell Bwyllgora 1a, Neuadd y Sir, Rhuthun, Dydd Mawrth, 26 Ebrill 2016 am 10.00 am.

YN BRESENNOL

Y Cynghorwyr Hugh Evans, Arweinydd ac Aelod Arweiniol dros yr Economi; Bobby Feeley, Aelod Arweiniol dros Wasanaethau Gofal Cymdeithasol, Oedolion a Phlant; Huw Jones, Aelod Arweiniol dros Ddatblygu Cymunedol; Barbara Smith, Aelod Arweiniol dros Foderneiddio a Thai; Julian Thompson Hill, Aelod Arweiniol dros Gyllid, Cynllun Corfforaethol a Pherfformiad ac Eryl Williams, Dirprwy Arweinydd ac Aelod Arweiniol dros Addysg.

Arsylwyr: Y Cynghorwyr Ray Bartley, Huw Hilditch-Roberts a Martyn Holland

HEFYD YN BRESENNOL

Prif Weithredwr (MM), Cyfarwyddwyr Corfforaethol: Economi a Pharth Cyhoeddus (RM) a Chymunedau (NS); Penaethiaid Gwasanaeth: Gwasanaethau Cyfreithiol, Adnoddau Dynol a Democrataidd (GW) a Phennaeth Gwasanaethau Cymorth Cymunedol (PG); Prif Swyddog Cyllid (RW); Rheolwr Gwasanaethau Cyfreithiol (LJ), a Gweinyddwr Pwyllgorau (KEJ)

TEYRNGED – Y CYN GYNGHORYDD DAVE THOMAS

Talodd yr Arweinydd deyrnged i’r cyn Gynghorydd Sirol ac Aelod Cabinet Dave Thomas a fu farw dros y penwythnos. Bu Mr. Thomas yn cynrychioli’r Rhyl ar y Cyngor ac yn gweithio’n ddiflino yn ei gymuned. Mynegodd yr Arweinydd gydymdeimlad y Cabinet â’i deulu a safodd aelodau a swyddogion ar eu traed mewn teyrnged ddistaw.

1 YMDDIHEURIADAU

Y Cynghorydd Hugh Irving - Aelod Arweiniol Cwsmeriaid a Llyfrgelloedd
Cynghorydd David Smith - Aelod Arweiniol Tir y Cyhoedd

2 DATGAN CYSYLLTIAD O FUDDIANT

Ni ddatganwyd unrhyw gysylltiad.

3 MATERION BRYS

Ni chafwyd unrhyw faterion brys.

4 COFNODION

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod y Cabinet a gynhaliwyd ar 29 Mawrth 2016 .

***PENDERFYNWYD** y dylid cymeradwyo cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 29 Mawrth 2016 fel cofnod cywir ac y dylai'r Arweinydd eu llofnodi.*

5 ASESIAD ARIANNOL A CHODI TÂL O DAN DDEDDF GWASANAETHAU CYMDEITHASOL A LLES (CYMRU) 2014

Cyflwynodd y Cynghorydd Bobby Feeley yr adroddiad ynglŷn â newidiadau gorfodol a dewisol o safbwynt Asesiad Ariannol a Chodi Tâl yn unol â gofynion Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014.

Roedd angen newid polisïau a gweithdrefnau cyngor oherwydd y rheoliadau newydd a'r cod ymarfer o safbwynt asesu ariannol a chodi tâl. Roedd gwaith wedi ei wneud i glustnodi meysydd ar gyfer newid a meysydd a fyddai'n galluogi'r cyngor i godi taliadau ychwanegol er mwyn cynorthwyo i liniaru pwysau cyllidol. Roedd yr adroddiad yn canolbwyntio ar ddau faes effaith o fewn y ddeddfwriaeth fel a ganlyn -

(1) capio ffioedd ar gyfer gofal tymor byr / seibiant – newidiadau gorfodol i asesiadau cyllidol amhreswyl a chyfraniad wedi'i gapio o £60.00 yr wythnos a fyddai'n golygu colled ariannol o £120,000 y flwyddyn, a
(2) newidiadau yn y Lwfans Byw i'r Anabl (Gofal) a diystyru incwm Lwfans Mynychu - cyfle posib i greu incwm drwy gyflwyno newidiadau dewisol i ddiystyru incwm asesiadau cyllid amhreswyl a allai ddigolledu'r golled mewn incwm o'r newidiadau i'r godi tâl am ofal tymor byr / seibiant.

Mynegodd y Cabinet bryderon ynglŷn â'r pwysau cyllidol sydd wedi ei roi ar awdurdodau lleol sy'n codi o'r newidiadau mandadol i'r broses asesu ariannol yn dilyn rhoi'r Ddeddf ar waith. O safbwynt y newidiadau dewisol arfaethedig i ddigolledu'r lleihad mewn incwm roedd y Cabinet am gael sicrwydd na fyddai pwysau ariannol gormodol yn cael ei roi ar unigolion o ganlyniad. Holwyd cwestiynau hefyd ynghylch ymarferoldeb rhoi'r newidiadau ar waith. Amlygodd y Cynghorydd Huw Jones yr amserlenni tynn oedd yn gysylltiedig gyda'r rheiny yr effeithir arnynt a chefnogodd y Cabinet ei gais bod effaith unrhyw newid yn ddarostyngedig i archwilio.

Ymatebodd y Cynghorydd Bobby Feeley a Phennaeth Gwasanaethau Cymorth Cymunedol i'r materion a godwyd fel a ganlyn -

- cadarnhawyd bod y newidiadau mandadol wedi dod i rym fel rhan o'r Ddeddf newydd a'u bod y tu hwnt i reolaeth y Cyngor
- rhoddwyd sicrwydd y byddai effeithiau codi tâl dewisol ar unigolyn yn cael eu cadw i'r lleiafswm phosib a chynghorwyd ynglŷn â phrosesau asesu ariannol gynhwysfawr a diogelu er mwyn sicrhau bod gan unigolion ddigon o incwm wrth benderfynu ar lefel unrhyw newid
- cynghorwyd nad oedd unrhyw wybodaeth yn nogfen y Cod Ymarfer (Codi Tâl ac Asesiad Ariannol) ynglŷn ag effaith dileu'r diystyru ar y rheiny sy'n derbyn Taliad Annibyniaeth Bersonol a chytunwyd i edrych ymhellach i'r mater.
- eglurwyd na ddylai fod unrhyw effaith ar y galw am ofal tymor byr / seibiant o ganlyniad i'r newidiadau gan bod defnyddwyr gwasanaeth posib yn ddarostyngedig i broses asesu

- croesawyd y cynnig y dylid archwilio effaith y newidiadau

PENDERFYNWYD *bod y Cabinet yn -*

(a) *nodi'r newidiadau mandadol yn y Ddeddf o asesiad ariannol amhreswyl ac uchafswm cyfraniad o £60.00 yr wythnos i unigolion sy'n derbyn gofal seibiant/tymor byr o lai nag 8 wythnos.*

(b) *yn cymeradwyo'r cynnig i gyflwyno'r newid dewisol i Ddiystyriaeth Incwm ar gyfer asesiadau ariannol amhreswyl ym mis Gorffennaf 2016, ar ôl cyfnod o gyfathrebu gyda derbynwyr cyfredol, ac yn*

(c) *argymell bod swyddogion yn mynd ag adroddiad i'r pwyllgor archwilio perthnasol ym mis Medi 2017 er mwyn adolygu effaith y mesurau a nodir yn (a) a (b) uchod.*

6 CYFRANOGIAD AELODAU MEWN APELIADAU CYFLOGAETH

Cyflwynodd y Cynghorydd Barbara Smith adroddiad yn ceisio cytundeb y Cabinet i newid y gofyniad bod aelodau yn cymryd rhan mewn apeliadau disgyblu a gwerthuso swyddi. Argymhellwyd y dylid delio gyda'r apeliadau hynny yn unol ag apeliadau eraill a gafodd eu clywed gan naill ai Reolwyr, Penaethiaid Gwasanaeth neu Gyfarwyddwyr fel y bo'n briodol.

Manylodd y Cynghorydd Smith ar y rhesymau y tu ôl i'r argymhelliad oherwydd natur weithredol y broses apelio a chydymffurfedd gyda chod ymarfer ACAS. Mae ymgynghori wedi bod gyda'r Undebau Llafur ac maent yn cytuno gyda'r cynnig. Mae'r mater hefyd wedi ei drafod yn y Cydbwyllgor Ymgynghorol Lleol ac er nad yw'r Undebau Llafur wedi codi unrhyw wrthwynebiad mynegodd rhai cynghorwyr bryder y byddai'r newid yn cael effaith ar gylch gorchwyl eu rôl. Nid oedd unrhyw fwriad i fychanu cyfraniad aelodau, proses weithredol y dylai swyddogion ymgymryd â hi ydyw.

Nododd y Cabinet bod yr Undebau Llafur yn cefnogi'r argymhelliad oedd yn arddangos eu hyder yn y broses heb ymglymiad aelodau. Cadarnhawyd nad oedd gan Undebau Llafur wrthwynebiad yn dilyn sicrwydd y byddai unigolyn perthnasol nad yw'n gysylltiedig Roedd y Cynghorwyr Huw Hilditch-Roberts a Martyn Holland hefyd yn cefnogi'r argymhellion ac yn credu bod y broses apeliadau yn fater rheoli y byddai'n well i swyddogion ei drin. Amlinellodd y Cynghorydd Huw Jones yr angen i ystyried y safonau Iaith Gymraeg newydd wrth wrando ar apeliad a rhoddwyd sicrwydd y byddai'r gwrandawiadau yn cael eu cynnal drwy gyfrwng y Gymraeg fel bo'n addas. O ganlyniad -

PENDERFYNWYD *bod y Cabinet yn cytuno -*

(a) *nad oes angen i aelodau gymryd rhan mewn Apeliadau Disgyblu a Gwerthuso Swyddi.*

(b) *bod Apeliadau Disgyblu yn cael eu clywed gan y lefel nesaf o reolwr, rheolwr arall, Pennaeth Gwasanaeth neu Gyfarwyddwr priodol. Lle mae apêl yn*

erbyn diswyddo, yna byddai dau Bennaeth Gwasanaeth / Cyfarwyddwr yn cynnull, ac

(c) *y bydd Apeliadau Gwerthuso Swyddi yn cael eu cadeirio gan Bennaeth Gwasanaeth gydag un cynrychiolydd rheolwyr ac un cynrychiolydd undeb llafur.*

7 CYNLLUN DIRPRWYO I SWYDDOGION

Cyflwynodd y Cynghorydd Barbara Smith adroddiad yn gofyn i'r Cabinet gymeradwyo'r Cynllun Dirprwyo i Swyddogion mewn perthynas ag unrhyw swyddogaethau gweithredol a gynhwysir ynddo. (Byddai'r cynllun newydd hefyd yn cael ei gynnwys mewn adroddiad ar y Cyfansoddiad newydd i'r Cyngor llawn ym mis Gorffennaf 2016 er mwyn cymeradwyo'r swyddogaethau anweithredol.)

Mae'r cynllun wedi cael ei ddiweddaru i adlewyrchu newidiadau mewn deddfwriaeth, strwythur uwch reolwyr y Cyngor a'r newydd sydd wedi digwydd mewn cyfrifoldebau o ganlyniad. Mae'r adrannau cyntaf yn nodi'r ddarpariaeth gyffredinol a'r dirprwyaethau sy'n gymwys i bob uwch swyddog a swyddogaethau penodol swyddogion priodol. Tynnodd y Cynghorydd Smith sylw hefyd at y darpariaethau ychwanegol canlynol -

- hyd yn oed pe na bai'r cynllun swyddogion yn cyfeirio'n unswydd at bŵer, os oedd y pŵer hwnnw yn 'angenrheidiol neu'n atodol' i'w gwasanaeth yna byddai'n cael ei roi ar waith yn awtomatig
- wrth wneud penderfyniadau rhaid i swyddogion roi sylw i gynaliadwyedd yn gyffredinol a lles cenedlaethau presennol a chenedlaethau'r dyfodol.
- mynegi darpariaeth y byddai'n rhaid i swyddogion roi sylw dyledus i'r Iaith Gymraeg a chydymffurfio gyda Safonau'r Gymraeg
- gall y Swyddog Monitro ddiweddaru'r cynllun er mwyn adlewyrchu newidiadau i ddeddfwriaeth, a rhaid adrodd am newidiadau i'r Cabinet neu'r Cyngor llawn.

Roedd yr Arweinydd o'r farn bod y cynllun yn cynorthwyo i gyflymu'r broses gwneud penderfyniadau ac yn darparu peirianwaith tryloyw ynglŷn ag aelodau o fewn y broses gwneud penderfyniadau fel bo'n addas. Nodwyd nad oedd y cynllun yn cynnwys unrhyw ddirprwyaethau newydd ond yn adlewyrchu newidiadau mewn deddfwriaeth a'r ffaith bod uwch swyddogion wedi eu hail-strwythuro diweddar. Roedd y Cabinet yn falch o nodi'r cyfeiriadau at Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol a safonau'r Iaith Gymraeg o fewn y ddogfen.

Cyfeiriodd y Cynghorydd Huw Hilditch-Roberts at y penderfyniad dirprwyedig diweddar gan swyddogion i gynyddu ffioedd parcio ceir a chwestiynodd y peirianwaith ar gyfer ymgynghori gydag aelodau a'r darpariaethau galw i mewn yn y broses honno. Amlygodd swyddogion y peirianwaith sydd yn ei le er mwyn i aelodau ymwneud â'r broses gwneud penderfyniadau, a thynnwyd sylw at Adran 2 y cynllun sy'n gosod rhagdybiaeth o blaid cyfeirio'r mater at aelodau lle'r fo'r penderfyniad yn debygol o gael effaith sylweddol ar broffil y cyngor, yn debygol o atynnu sylw anffafriol yn y cyfryngau newyddion neu o achosi goblygiadau ariannol sylweddol. Roedd y broses wedi ei dilyn ac roedd barn aelodau wedi ei gasglu cyn penderfynu ar ffioedd parcio ceir. Roedd proses hefyd i herio penderfyniadau wedi

eu dirprwyo ac roedd gwaith yn mynd rhagddo i gyflwyno proses debyg ar gyfer penderfyniadau swyddogion wedi'i dirprwyo yn unol â'r rheiny a wneir gan Aelodau Arweiniol er mwyn rhoi gwybod i aelodau am benderfyniadau pwysig oedd angen eu gwneud o flaen llaw. Cafwyd trafodaeth wedyn oedd yn canolbwyntio ar y broses ddiweddar a'r deilliannau wrth benderfynu ar ffioedd parcio ceir o safbwynt aelodau a swyddogion a phe gallai meysydd penodol gael eu cryfhau. Amlygodd aelodau'r ffaith bod rhoi gwybod iddynt mewn da bryd am benderfyniadau lefel uchel a wneir gan swyddogion o dan bwerau a ddirprwywyd yn ystyriaeth bwysig gyda phroses galw i fewn gliriach. Awgrymwyd hefyd y gellid gwneud mwy er mwyn cynnwys aelodau yn gynt cyn hyrwyddo gwybodaeth ddadleuol/proffil uchel sy'n codi o'r penderfyniadau hynny.

Roedd y Prif Weithredwr yn awyddus i sicrhau bod gan aelodau hyder yn y cynllun dirprwyo swyddogion a nodwyd y byddai'r cynllun yn cael ei gynnwys mewn adroddiad i'r Cyngor llawn ym mis Gorffennaf, ac y byddai hynny'n rhoi cyfle i'r holl aelodau ei adolygu. Awgrymwyd hefyd bod y cynllun yn cael ei gylchredeg cyn cyfarfod y Cyngor yn llawn i gynghori aelodau o'r peirianwaith os hoffent gynnig unrhyw ddiwygiadau fyddai'n ymwneud ag atgyfeirio i'r Grŵp Adolygu Cyfansoddiad yn y lle cyntaf.

PENDERFYNWYD *bod y Cabinet yn nodi cynnwys yr adroddiad a chymeradwyo'r Cynllun Dirprwyo Swyddogion (yn amgaeedig fel Atodiad i'r adroddiad) mewn perthynas ag unrhyw swyddogaethau gweithredol sydd wedi'u cynnwys ynddo.*

8 ADRODDIAD CYLLID

Cyflwynodd y Cynghorydd Julian Thompson-Hill, adroddiad yn rhoi manylion ynglŷn â'r sefyllfa ariannol ddiweddaraf a'r cynnydd a wnaed yn erbyn y strategaeth gyllidol y cytunwyd arni. Rhoddodd y crynodeb canlynol o sefyllfa ariannol y Cyngor-

- rhagwelwyd tanwariant net o £1.276 miliwn ar gyfer cyllidebau gwasanaeth a chorfforaethol
- roedd 91% o'r arbedion a gytunwyd wedi'u cyflawni hyd yn hyn (targed o £7.3m) ac amcangyfrifir y byddai mwyafrif yr arbedion sy'n weddill yn cael eu cyflawni erbyn 2016/17 fan bellaf
- amlygwyd bod y prif amrywiadau oddi wrth dargedau cyllideb neu arbedion yn ymwneud â meysydd gwasanaeth unigol, a
- diweddariad cyffredinol ar y Cyfrif Refeniw Tai, y Cynllun Cyfalaf Tai a'r Cynllun Cyfalaf (gan gynnwys elfen y Cynllun Corfforaethol).

Holwyd i'r Cabinet hefyd i gymeradwyo mewn egwyddor y defnydd o danwariant gwasanaeth a gynigir gan y Penaethiaid Gwasanaethau ac i argymell yr achos busnes sy'n ymwneud â chynlluniau ysgolion Glasdir ac Ysgol Carreg Emlyn i'r Cyngor llawn i'w cymeradwyo.

Cafodd y materion canlynol eu trafod yn ystod y drafodaeth -

- Roedd y Cynghorydd Huw Jones yn falch o nodi'r argymhelliad i gymeradwyo ceisiadau i gario tanwariant ymlaen yn y Gwasanaeth Cyfathrebu, Marchnata a Hamdden a fyddai'n galluogi rhedeg prosiectau yn ystod y flwyddyn ariannol

nesaf. Wrth ganmol prosiectau gwella'r ysgol manteisiodd ar y cyfle i amlygu'r pwysau ariannol canlynol ar ganolfannau hamdden penodol drwy golli incwm tra roedd y gwaith hwn yn cael ei wneud.

- Roedd y Cynghorydd Eryl Williams yn falch o allu cadarnhau bod yr holl brosiectau o dan y Rhaglen Ysgolion yr 21ain ganrif wedi eu cynnwys yn yr adroddiad ac yn dod yn eu blaenau'n dda. Adroddodd am y gwaith caled a'r gwaith paratoi a wnaed wrth arwain amrywiol brosiectau, ac na fydd rhai ohonynt yn cael eu cwblhau yn ystod y tymor cyngor presennol, a chefnogodd y Cabinet y cynigion y byddai cynghorwyr a'r aelodau oedd yn ymwneud â'r cynlluniau hynny, a phrosiectau cyfalaf sylweddol eraill, yn cael eu gwahodd i seremonïau agor y prosiectau hynny p'un ai eu bod yn dychwelyd wedi etholiadau Mai 2017 ai peidio.
- Cyfeiriodd y Cynghorydd Bobby Feeley at gynllunio ariannol a phwysau o fewn y Gwasanaeth Oedolion a Gofal Cymdeithasol yn y dyfodol a chynghorodd y Cynghorydd Julian Thompson-Hill bod rhagolygon yn cael eu hymgorffori i'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig ac y byddent yn cael eu trafod ymhellach yn y dyfodol fel rhan o'r broses gyllido.
- Adroddodd yr Arweinydd ar y sail resymegol y tu ôl i beth o'r tanwariant yn y Gwasanaeth Datblygu Economaidd a Busnes gan gynghori bod y cynnydd yn dibynnu i raddau helaeth ar ddylanwadau allanol y tu hwnt i reolaeth y Cyngor.
- Cadarnhaodd y Cynghorydd Julian Thompson-Hill taw'r swm ychwanegol yr oedd angen i'r Cyngor ei dalu er mwyn gwasanaethu ei rwymedigaethau o safbwynt yr hen *Mutual Municipial Insurance Company* oedd tua £262,000 a fyddai'n cael ei gyllido o'r gronfa Yswiriant wrth gefn
- mewn ymateb i gwestiynau eglurodd y Prif Swyddog Cyllid y cyfyngiadau ar gyllid y Cyfrif Refeniw Tai a sut roedd elfennau wedi eu defnyddio i symud staff tai o Brighton Road, Y Rhyl, i Galedfryn, Dinbych ac yn galluogi trefniadau gweithio mwy hyblyg fel rhan o'r prosiect gofod swyddfa.

PENDERFYNWYD *bod y Cabinet yn -*

(a) nodi'r cyllidebau a bennwyd ar gyfer 2015/16 a'r cynnydd yn erbyn y strategaeth y cytunwyd arni ar gyfer y gyllideb;

(b) cymeradwyo mewn egwyddor y defnydd o danwariant gwasanaeth a gynigir gan y Penaethiaid Gwasanaeth, yn amodol ar y sefyllfa Alldro Terfynol (a grynhoir yn Atodiad 5 i'r adroddiad);

(c) cymeradwyo'r achosion busnes sy'n ymwneud ag Ysgolion yr 21ain Ganrif i'w hargymell i'r Cyngor Llawn fel a ganlyn -

- *cymeradwyo'r Achos Busnes Amlinellol a Llawn ar y cyd ar gyfer datblygiad Ysgolion Glasdir, a*
- *chymeradwyo'r Achos Cyfiawnhau Busnes ar gyfer Ysgol Carreg Emlyn, a*

(d) bod unrhyw gynghorwyr a swyddogion presennol sydd wedi bod yn cymryd rhan yn y gwaith o ddatblygu prosiectau cyfalaf sylweddol yn cael eu gwahodd i'r seremonïau agoriadol mewn perthynas â'r prosiectau hynny hyd

yn oed os nad yw'r cynghorwyr hynny wedi dychwelyd ar ôl etholiadau mis Mai 2017.

9 BLAENRAGLEN WAITH Y CABINET

Cyflwynwyd Blaenraglen Waith y Cabinet i'w hystyried a nododd yr aelodau'r canlynol -

- roedd adroddiad cyn Ysbyty Gogledd Cymru, Dinbych wedi ei ohirio a byddai'n cael ei ail-gynllunio unwaith byddai mwy o eglurder ynghylch amserlenni
- roedd y Fframwaith Contractwr Cynnal a Chadw Ymatebol wedi ei aildrefnu o fis Mai i fis Mehefin.
- byddai'r adroddiad Alldro Refeniw Terfynol yn cael ei gyflwyno i'r Cabinet ym mis Mehefin.

PENDERFYNWYD *nodi Blaenraglen Waith y Cabinet.*

Daeth y cyfarfod i ben am 11.30 a.m.